

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIDAUS REIKALŲ, VALSTYBĖS SAUGUMO, KRAŠTO APSAUGOS IR
PROKURATŪROS PAREIGŪNŲ IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ
Į S T A T Y M A S**

1994 m. gruodžio 13 d. Nr. I-693
Vilnius

1 straipsnis. Teisė gauti vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos ir prokuratūros pareigūnų ir karių valstybinę pensiją

Teisę gauti vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos ir prokuratūros pareigūnų ir karių valstybinę pensiją (toliau – pareigūnų ir karių pensiją) turi šie Lietuvos Respublikos piliečiai:

- 1) Vidaus reikalų ministerijos, policijos ir kitų vidaus reikalų įstaigų pareigūnai, vidaus tarnybos dalinių karininkai, liktinės tarnybos puskarininkiai ir kareiviai;
- 2) tikrosios krašto apsaugos tarnybos karininkai, liktinės tarnybos puskarininkiai ir kareiviai;
- 3) Valstybės saugumo departamento sistemos pareigūnai;
- 4) prokuratūros pareigūnai. (Toliau šie asmenys vadinami pareigūnais ir kariais.)

Teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją taip pat turi šio straipsnio pirmojoje dalyje išvardyti pareigūnai ir kariai, kurie būdami įtraukti į Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamento, Krašto apsaugos ministerijos kadro rezervą, dirba kitose Lietuvos Respublikos ministerijose, departamentuose, įstaigose ir organizacijose.

Teisę gauti pareigūnų ir karių invalidumo pensijas turi tikrosios krašto apsaugos tarnybos prievolinkai (būtiniosios tarnybos kariai) bei savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos savanoriai, tapę invalidais tarnybos ar mokymų metu dėl priežasčių, susijusių su tarnyba ar mokymais. Šiems asmenims žuvus tarnybos ar mokymų metu dėl priežasčių, susijusių su tarnyba ar mokymais, teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinės našlių ir našlaičių pensijas turi jų sutuoktiniai ir vaikai.

2 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų mokėjimo šaltinis

Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos ir šiame įstatyme numatyti jų priedai mokami iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

3 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų skyrimo sąlygos

Pareigūnų ir karių valstybinė pensija skiriama ir mokama išėjusiems iš tarnybos šio įstatymo 1 straipsnyje nurodytiems pareigūnams ir kariams:

- 1) ištarnavusiems Lietuvos Respublikos vidaus reikalų, valstybės saugumo ir krašto apsaugos sistemose 20 ir daugiau metų;
- 2) ištarnavusiems prokuratūroje 20 ir daugiau metų ir sukakusiems Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių;
- 3) pripažintiems invalidais dėl priežasčių, susijusių su tarnyba;
- 4) atleistiems dėl sveikatos, kai yra žinybinės centrinės medicinos ekspertizės komisijos išvada, arba pripažintiems invalidais dėl priežasčių, nesusijusių su tarnyba, ir ištarnavusiems Lietuvos Respublikos vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos ar prokuratūros sistemose 5 ir daugiau metų;
- 5) sukakusiems įstatymų arba statutų nustatytą išleidimo į atsargą amžių (jei toks amžius nenustatytas – senatvės pensijos amžių) ir ištarnavusiems Lietuvos Respublikos vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos ar prokuratūros sistemose 5 ir daugiau metų.

Pareigūnams ir kariams, dėl pačių kaltės (jei ta kaltė neužtraukia baudžiamosios atsakomybės) pašalintiems iš vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos ar prokuratūros sistemų, valstybinė pensija skiriama tik tada, kai jie yra ištarnavę 20 ar daugiau metų ir sukakę

įstatymų nustatytą išleidimo į atsargą amžių (jei toks amžius nenustatytas – senatvės pensijos amžių).

4 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų rūšys

Pagal šį įstatymą skiriamos šios pareigūnų ir karių valstybinės pensijos:

- 1) už tarnybą;
- 2) invalidumo;
- 3) našlių ir našlaičių.

5 straipsnis. Teisė pasirinkti pensijos rūšį

Pareigūnai ir kariai, kurie įgyja teisę į pareigūnų ir karių valstybinę pensiją, nepraranda teisės į kitas valstybines pensijas, jei įstatymai nenumato kitko.

Pareigūnams ir kariams, tuo pat metu įgijusiems teisę į pareigūnų ir karių valstybinę pensiją už tarnybą ir pareigūnų ir karių valstybinę invalidumo pensiją, skiriama didesnioji arba jų pasirinkimu viena iš šių pensijų. Pareigūnų ir karių valstybinė našlių ir našlaičių pensija mokama kartu su pensija už tarnybą ar invalidumo pensija.

6 straipsnis. Pareigūnų ir karių tarnybos laikas pensijai skirti

Vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos bei prokuratūros sistemų pareigūnams ir kariams į tarnybos laiką pensijai skirti įskaitomas:

- 1) tarnybos vidaus reikalų, krašto apsaugos, valstybės saugumo bei prokuratūros sistemose laikas nuo paskyrimo į pareigūno ar kario pareigas dienos;
- 2) darbo įstaigose bei organizacijose laikas, jeigu pareigūnai ar kariai buvo nukreipti dirbti jose, būdami įtraukti į Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamento ar Krašto apsaugos ministerijos kadru rezervą;
- 3) nuteisto pareigūno ar kario baudmės atlikimo laikas, jeigu vėliau jis reabilituotas.

7 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos už tarnybą dydis

Pareigūnų ir karių valstybinė pensija už tarnybą apskaičiuojama ir mokama pagal pensijos mokėjimo mėnesį galiojantį pareigūnų arba karių darbo užmokestį už tas pareigas, kurias išeidamas iš tarnybos turėjo pareigūnas ar karys. Į šį užmokestį įskaitomas pareiginis atlyginimas, taip pat priedai už laipsnį, stažą ir kategoriją, kai šie priedai mokami įstatymų nustatyta tvarka.

Už kiekvienus tarnybos metus, įskaitytus į tarnybos laiką pensijai skirti, mokama po 1% šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyto darbo užmokesčio.

Atleistiems dėl sveikatos (3 straipsnio pirmosios dalies 4 punktą) pareigūnams ir kariams, išstarnavusiems nuo 5 iki 10 metų, už kiekvienus tarnybos metus, įskaitytus į tarnybos laiką pensijai skirti, mokama po 2% šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyto darbo užmokesčio, išstarnavusiems nuo 10 iki 20 metų – 20% šio darbo užmokesčio, o išstarnavusiems daugiau kaip 20 metų mokama šio straipsnio antrojoje dalyje nurodyto dydžio pensija.

8 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinė invalidumo pensija

Pareigūnų ir karių valstybinė invalidumo pensija skiriama šio įstatymo 1 straipsnyje nurodytiems pareigūnams ir kariams, pripažintiems invalidais. Jei invalidumas atsirado dėl priežasčių, susijusių su tarnyba, pensija skiriama nepaisant invalidumo pripažinimo laiko. Jei invalidumas atsirado dėl kitų priežasčių, pareigūnų ir karių valstybinė invalidumo pensija skiriama tik tuo atveju, jei invalidumas atsirado tarnybos metu.

Invalidumas pripažįstamas atsiradusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnyba, jei susirgimas, sužeidimas ar trauma, sukėlę invalidumą, įvyko tarnyboje. Priežastinį ryšį turi patvirtinti žinybinė centrinė medicinos ekspertizės komisija.

Invalidumo grupę nustato Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija (VMSEK).

9 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinės invalidumo pensijos dydis

Pareigūnų ir karių valstybinė invalidumo pensija mokama pareigūnams ir kariams už kiekvienus tarnybos metus, įskaitytus į tarnybos laiką pensijai skirti, po 1,2% I grupės, 1% II grupės ir 0,5% III grupės invalidams darbo užmokesčio, nurodyto šio įstatymo 7 straipsnio pirmojoje dalyje.

Jei invalidumas pripažįstamas atsiradusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnyba, ir faktinis pareigūno arba kario tarnybos laikas mažesnis už 20 metų, tarnybos laikas pensijai skirti prilyginamas 20 metų. Jei invalidumas pripažįstamas atsiradusiu dėl kitų priežasčių, pensija apskaičiuojama pagal faktinį tarnybos laiką pensijai skirti.

Tikrosios krašto apsaugos tarnybos prievolinkams (būtiniosios tarnybos kariams) bei savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos savanoriams, tapusiems invalidais tarnybos ar mokymų metu dėl priežasčių, susijusių su tarnyba ar mokymais, mokama pareigūnų ir karių valstybinė invalidumo pensija:

1) asmenims, pripažintiems I ar II grupių invalidais, – 1,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio. Be to, I grupės invalidams dar mokamas 0,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio priedas, jei jis nemokamas iš valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto;

2) asmenims, pripažintiems III grupės invalidais, – 0,75 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio.

10 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinė našlių ir našlaičių pensija

Teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę našlių ir našlaičių pensiją turi mirusiojo (arba nustatyta tvarka pripažinto mirusiu ar nežinia kur esančiu) pareigūno ar kario sutuoktinis bei vaikai, taip pat jiems prilyginti asmenys, nurodyti Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 34 ir 35 straipsniuose. Ši pensija skiriama, jei miręs asmuo buvo įgijęs teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją už tarnybą arba dėl invalidumo buvo įgijęs teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę invalidumo pensiją, arba vieną iš šių pensijų gavo.

Pareigūnų ir karių valstybinę našlių ir našlaičių pensija apskaičiuojama taip pat kaip karių ir pareigūnų valstybinė invalidumo pensija I grupės invalidams, atsižvelgiant, ar pareigūnas mirė dėl priežasčių, susijusių su tarnyba, ar dėl kitų priežasčių. Taip apskaičiuota pensija skiriama turintiems teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę našlių ir našlaičių pensiją asmenims Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytais dalimis.

Mirus pareigūnui ar kariui, gavusiam pareigūnų ir karių valstybinę pensiją už tarnybą arba invalidumo pensiją, našlių ir našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiojo gautos pensijos dydį šio straipsnio antrojoje dalyje nustatyta tvarka.

Vaikams, netekusiems abiejų tėvų, pareigūnų ir karių valstybinės našlaičių pensijos dydį sudaro suma, gauta apskaičiuojant našlaičių pensiją už kiekvieną iš mirusių tėvų atskirai, jei abu tėvai buvo įgiję teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją už tarnybą arba invalidumo pensiją.

Tikrosios krašto apsaugos tarnybos prievolinkui (būtiniosios tarnybos kariui) ar savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos savanoriui mirus tarnybos ar mokymų metu dėl priežasčių, susijusių su tarnyba ar mokymais, skiriama našlių ir našlaičių pensija šio straipsnio pirmojoje-ketvirtojoje dalyse nustatyta tvarka. Ji apskaičiuojama kaip nustatyta šio įstatymo 9 straipsnio trečiojoje dalyje pareigūnų ir karių valstybinė invalidumo pensija I ir II grupės invalidams.

11 straipsnis. Pensijos mokėjimas tarnaujantiems ir dirbantiems pensininkams

Tarnaujantiems pareigūnams ir kariams valstybinės pensijos nemokamos, išskyrus našlių pensijas.

Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos išėjusiems iš tarnybos pareigūnams ir kariams mokamos šio įstatymo nustatytų dydžių, neatsižvelgiant į jų gaunamas pajamas.

Pensininkams, gaunantiems visišką valstybės išlaikymą, pareigūnų ir karių valstybinės pensijos nemokamos.

12 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų skyrimas

Pareigūnams ir kariams bei jų šeimos nariams pensijas skiria ir moka Vidaus reikalų ministerija, Valstybės saugumo departamentas, Krašto apsaugos ministerija ar Generalinė prokuratūra pagal tai, kurioje iš šių institucijų pensijos gavėjas tarnavo paskiausiai.

Skirdamos ir mokėdamos karių ir pareigūnų valstybines pensijas šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos vadovaujasi šiuo įstatymu bei Vyriausybės patvirtintais Karių ir pareigūnų valstybinių pensijų skyrimo bei mokėjimo nuostatais (toliau – Nuostatai).

Kreiptis dėl pensijos paskyrimo galima prieš tris mėnesius iki teisės gauti pareigūno ar kario valstybinę pensiją atsiradimo arba bet kuriuo metu po teisės gauti pareigūno ar kario valstybinę pensiją atsiradimo.

Kreipiantis dėl pensijos, privaloma pateikti visus Nuostatuose nurodytus dokumentus, būtinus pensijai paskirti.

Šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos per Nuostatuose nustatytą laiką privalo priimti sprendimą apie pensijos paskyrimą arba apie atsisakymą ją paskirti ir apie sprendimą pranešti pareiškėjui. Jei atsisakoma skirti pensiją, privaloma nurodyti atsisakymo priežastį.

Jei pareiškėjas nesutinka su šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos sprendimu, jis turi teisę šį sprendimą apskųsti tos institucijos vadovui, o jei nesutinkama ir su vadovo sprendimu, ginčas sprendžiamas teisme.

13 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos skyrimo ir mokėjimo terminai

Pareigūnų ir karių valstybinė pensija skiriama ir mokama nuo teisės į pensiją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 12 mėnesių iki dokumentų pensijai skirti gavimo atitinkamoje institucijoje dienos.

Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos skiriamos iki gyvos galvos arba laikotarpiui, kuriuo pensijos gavėjas pagal šį įstatymą turi teisę gauti paskirtą pensiją.

Nuteistiems už tyčinių nusikaltimų padarymą asmenims pareigūnų ir karių valstybinė pensija neskiriama, o paskirtoji pensija nebemokama.

Pensininkui mirus, pensija išmokama jį laidojusiems asmenims už mirties mėnesį, jei dar nebuvo išmokėta, ir dar už du mėnesius tokio dydžio, kokia ji buvo mirties mėnesį.

14 straipsnis. Pensijos skyrimas iš naujo

Jei pareigūnui arba kariui, kuriam paskirta pareigūnų ir karių valstybinė invalidumo pensija, po jos paskyrimo pakeičiama invalidumo grupė, pensija turi būti paskirta iš naujo pagal naujus duomenis nuo jų pasikeitimo dienos, bet ne daugiau kaip už 12 mėnesių iki dokumentų pensijai perskaičiuoti gavimo atitinkamoje institucijoje dienos.

15 straipsnis. Pensijos mokėjimas persikėlus nuolat gyventi į užsienį

Pensininkui, persikėlusiam nuolat gyventi į užsienį, paskirtoji pareigūnų ir karių valstybinė pensija už tarnybą siunčiama ten, kur šis asmuo gyvena, jei išvykusio pensininko tarnybos Lietuvoje laikas pensijai skirti ne mažesnis kaip 15 metų.

Kitais atvejais pensija išmokama už šešis mėnesius į priekį tokio dydžio, kokia ji buvo išvykimo mėnesį, ir toliau ji nebemokama.

16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1995 m. sausio 1 dienos.

Asmenims, nestojusiems tarnauti arba nepriimtiems į Lietuvos Respublikos vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos ar prokuratūros sistemų pareigūnus ir karius, pareigūnų ir karių valstybinės pensijos šio įstatymo nustatyta tvarka neskiriamos.

Pareigūnų ir karių valstybinės našlių ir našlaičių pensijos pagal šį įstatymą skiriamos tik už asmenis, mirusius po šio įstatymo įsigaliojimo.

Asmenims, priimtiems tarnauti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos bei prokuratūros pareigūnais ir kariais, tarnybos laikui pensijai skirti prilyginami šie laikotarpiai, buvę iki šio įstatymo įsigaliojimo:

1) faktinis tarnybos kitų valstybių ginkluotosiose pajėgose, pasienio tarnyboje, vidaus reikalų ir kitose tarnybose (išskyrus tarnybą naikintojų būriuose ir batalionuose) laikas - Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka;

2) darbo policijoje (milicijoje), vidaus tarnybos, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo, krašto apsaugos ir prokuratūros sistemose laikas Darbo sutarties įstatymo pagrindais, jeigu vėliau tos pareigos priskirtos pareigūno pareigoms;

3) darbo laikas, išdirbtas profesionaliosios priešgaisrinės apsaugos padalinių vadovais, gaisrininkais, gaisrininkais vairuotojais Darbo sutarties įstatymo pagrindais, jeigu vėliau šie darbuotojai buvo paskirti sukarintos priešgaisrinės apsaugos pareigūnais;

4) viena tarnybos diena Krašto apsaugos departamento struktūriniuose padaliniuose nuo 1990 m. balandžio 25 d. iki 1991 m. rugpjūčio 23 d. įskaitoma kaip trys tarnybos dienos;

5) pareigūnams ir kariams, pradėjusiems tarnauti krašto apsaugos sistemoje iki 1991 m. gruodžio 31 d., – 80% iki šio laiko turėto darbo stažo;

6) mokymosi aukštosiose, specialiosiose vidurinėse, aukštesniosiose Lietuvos Respublikos policijos (vidaus reikalų), saugumo bei karo mokyklose laikas. Mokymosi analogiškose kitų valstybių mokyklose laikas gali būti įskaitytas į tarnybos laiką pensijai skirti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Į tarnybos laiką pensijai skirti taip pat įskaitoma pusė mokymosi kitose aukštosiose, aukštesniosiose ir specialiosiose vidurinėse mokyklose laiko, jei jas baigę asmenys iš karto paskirti pareigūnais.

Į Valstybės saugumo departamento sistemos pareigūnų tarnybos laiką pensijai skirti įskaitomas ištarnautas laikas, numatytas Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento įstatymo 28 straipsnyje.

Apskaičiuojant pareigūnų ir karių valstybines pensijas, už iki šio įstatymo įsigaliojimo buvusių tarnybos metus, įskaitytus į tarnybos laiką pensijai skirti, šio įstatymo 7 straipsnio antrojoje bei trečiojoje dalyse, taip pat 9 straipsnio pirmojoje dalyje nurodyti procentai didinami 1,8 karto. Prilyginant tarnybos laiką 20 metų pagal šio įstatymo 9 straipsnio antrąją dalį, ši taisyklė taikoma tik tarnybos metams, buvusiems iki šio įstatymo įsigaliojimo.

Pensininkams, neturintiems kitų pajamų, išskyrus pensiją, prie pareigūnų ir karių valstybinės pensijos už tarnybą mokamas valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio priedas, iki jie įgys teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją. Po 2005 m. sausio 1 d. šis priedas mokamas tik pensininkams, išėjusiems į pensiją iki šios datos. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki šio termino privalo parengti pareigūnų ir karių, išleidžiamų į atsargą, perkvalifikavimo sistemą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ištarnavusiems ne mažiau kaip 30 metų ir tebetarnaujantiems pareigūnams gali būti skiriama ir mokama valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio pareigūnų ir karių valstybinė pensija iki 2005 m. sausio 1 dienos.

Pareigūnams ir kariams, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirta kurios nors rūšies pensija, išskyrus maitintojo netekimo, taikoma tokia paskirtosios pensijos perskaičiavimo tvarka:

1) apskaičiuojama valstybinė socialinio draudimo pensija pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytą tvarką naujai skiriamoms pensijoms. Ši pensija apskaičiuojama perskaičiavimo metu arba kai pareigūnui ar kariui atsiranda teisė gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją;

2) apskaičiuojama pareigūnų ir karių valstybinė pensija pagal šį įstatymą (su šio straipsnio penktojoje dalyje nurodytu priedu);

3) jei šio straipsnio devintosios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų pensijų suma didesnė už pareigūno ar kario valstybinę pensiją, gautą 1994 metų gruodžio mėnesį, arba už 500 litų, skiriamos ir toliau mokamos abi apskaičiuotosios pensijos. Priešingu atveju pareigūnui arba kariui mokama 1994 metų gruodžio mėnesio dydžio pensija, bet ne daugiau kaip 500 litų ir neindeksuojama bei niekaip kitaip nedidinama. Abi apskaičiuotosios pensijos indeksuojamos įstatymų nustatyta tvarka. Kai jų suma ima viršyti pareigūno ar kario valstybinę pensiją, gautą 1994 metų gruodžio mėnesį, arba 500 litų, skiriamos ir toliau mokamos abi apskaičiuotosios pensijos ir jų dydis neribojamas. Apskaičiuotoji valstybinė socialinio draudimo pensija mokama iš valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto.

Maitintojo netekimo pensijos, paskirtos už asmenis, mirusius iki šio įstatymo įsigaliojimo, mokamos toliau ir indeksuojamos kartu ir tiek pat kaip valstybinė socialinio draudimo bazinė pensija. Šios pensijos mokamos anksčiau galiojusia tvarka, įtvirtinta Nuostatuose.

Pensijos turi būti perskaičiuotos ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Iki perskaičiavimo mokamos paskutinį mėnesį iki šio įstatymo įsigaliojimo buvusio dydžio pensijos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS
